



Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education



2022, 22(1), 308-337. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022..-899415>

Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Giresun İli Örneği*

Examination on The Attitudes of The 5th Grade Mid-School Students Towards The Music Lesson
(Giresun Province Sample)

Burcu Başer¹ , Cahit Aksu² 

Geliş Tarihi (Received): 18.03.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 18.01.2022

Yayın Tarihi (Published): 23.03.2022

Öz: Araştırma, 2017 yılında yenilenen ilkökul-ortaokul müzik öğretim programının duyuşsal alan kazanımlarına dönük olarak ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını "Giresun İli Örneği" üzerinden belirlemek, etkili bir ders için öneriler geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma betimsel araştırmalardan tarama (survey) modelinde olup; çalışma grubunu ise Giresun il merkezi ve Bulancak ilçesindeki 8 ortaokulun 5. sınıfında öğrenim gören 426 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma; öğrencilerin müzik dersine dönük tutumlarının ön uygulama ve son uygulama boyunca "olumsuz" olduğu ancak bu tutum düzeylerinin hem ölçeğin genelinde hem de ayrı ayrı faktörler bazında son uygulama lehine anlamlı şekilde farklılaştığı ve buradan hareketle, uygulanan öğretim programının öğrencilerin duyuşsal alana dönük kazanımlarını oluşturmada etkili olduğu fakat etki derecesinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu kapsamda ölçeğin pek çok maddesine verilen cevaplar oluşan olumsuz tutumun gerekçesini açıklar niteliktedir. Müzik öğretim programının uygulanması sonucunda hem kız hem de erkek öğrencilerin müzik dersine dönük tutumları aynı oranda olumsuz olarak şekillenmektedir. Diğer taraftan çalışma ile özellikle il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin ilçelerde öğrenim gören öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, duyuşsal alan, tutum, tutum ölçeği

&

Abstract: This study was carried out to determine the attitudes of 5th graders towards the music course in terms of the affective learning outcomes in the renewed 2017 music curricula and to develop suggestions for an effective lesson. The study is descriptive and used the survey model. The sample consisted of 426 5th graders in 8 secondary schools in the Giresun city center and the Bulancak district. The students' attitudes towards the music course were "negative" throughout the pre-implementation and post-implementation phases, but their attitude levels differed significantly in favor of the final implementation both on the scale and on the basis of individual factors. Therefore, it may be stated that the curriculum was effective in realizing the intended affective learning outcomes in the students but that the effect level was insufficient. The answers given to many items of the scale explained the reasons for the negative attitude. Following the implementation of the music curriculum, it was seen that the attitudes of both female and male students towards the music course were shaped negatively. On the other hand, it was concluded that the attitudes of the students studying in the city center were more positive than those of the students in the Bulancak district.

Keywords: Music education, affective domain, attitude, attitude scale

Atıf/Cite as: Başer, B., & Aksu, C. (2022). Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi:

Giresun ili örneği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 308-337.

<https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2022..-899415>

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2015 – Bolu

* Çalışma sorumlu yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Sorumlu Yazar: Müzik Öğretmeni Burcu Başer, Milli Eğitim Bakanlığı, Giresun Milli Eğitim Müdürlüğü, burcubaser61@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6990-4097>

² Prof. Dr. Cahit Aksu, Trabzon Üniversite, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi, cahitaksu@trabzon.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2496-7203>

1. GİRİŞ

Müzik eğitiminin amacına ulaşması için; bireyi fizyolojik, psikolojik, sosyal bir olgu olarak kabul edip müzik derslerinin sistemli bir yaklaşımla tasarlanıp, belirlenen hedefler doğrultusunda uygulanıp, kazandırılması gereken davranışların kazandırılması beklenir. “Müzik yeteneğinin doğru anlaşılıp doğru tanımlanması, müzik eğitiminin iyi planlanması ve saptanan hedefler doğrultusunda sağlıklı yürütülebilmesi gerekir” (Uçan, 1997, s. 10).

Duyuşsal alanın, insanda var olan olumlu ve olumsuz duyguları; duyguların yansımaları olan tutumları, değerleri, ilgileri, ahlakı, karakteri, kişisel ve sosyal değerlendirme yapabilmek hâkimiyetini içine alır (Malmivuori, 2001; Gömleksiz & Kan, 2012, s. 1161). Tutum bireyi insanlar nesnelere ve durumlar karşısında belirli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilim olarak ifade edilmektedir. İnsanların günlük hayatlarının yan ürünleri olan tutumlar öğrenilirler. Öğrenildikten sonra tutumları değiştirmek zor olsa da sistemli bir yaklaşımla değiştirmek de mümkündür (Özcan, 2007). Belli bir olguya veya nesneye karşı gösterilen tutumlar daha önceki yaşamımızda edinilmiş olduğumuz öğrenmelerimizin yansımasıdır. Öğrencilerin müzik dersine göstermiş olduğu tutumu önceki yaşamına dair aile, çevre, sosyal ortamlarda edindikleri pek çok durum etkilemektedir.

Öğretme-öğrenme sürecinde tutumların ölçülmesi, öğrenenin belirli bir zaman dilimindeki tutumlarını saptayarak gelecekteki davranışlarına ilişkin kestirimde bulunmak, tutumlarını değiştirmek ya da yeni tutumlar oluşturmak üzere öğrenenlerin var olan tercihlerini öğrenme açılarından yararlıdır (Nuhoğlu, 2008, s. 628). “Müzik dersinin amacına ulaşmasında tutumlar müzik eğitimi araştırmalarında sıklıkla incelenen ve akademik başarıya yön verebilen en önemli değişkenlerden biri olmuştur” (Özmenteş, 2006, s. 26). İlgili literatür incelendiğinde, müzik dersine yönelik tutum araştırmalarının (Aksu, 2007; Babacan vd., 2011; Kocaarslan, 2009; Kocabaş, 1997; Nacakçı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Özmenteş, 2006; Saruhan & Deniz, 2011, Uluocak & Tufan, 2011) öğrencilerin müzik dersine karşı tutumlarını incelediği ve müzik dersinin amacına ulaşması konusunda öngörülebilir bulunduğu görülmektedir.

Öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu tutuma sahip olmaları için sadece öğretmen, öğrenci ve müziksel öğrenme yaşantıları da yeterli olmaz. Kontrol edilebilen ya da edilemeyen fizyolojik, psikolojik, çevresel pek çok faktör tutumları etkileyebilir. Bireyin derse yönelik olumlu ya da olumsuz bir tutuma sahip olması, dersle ilgili her durumu etkilemektedir. Bundan dolayı öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi önemlidir. İstenmeyen tutumların değiştirilmesi ancak planlı ve programlı bir eğitim ve öğretimle mümkündür. Bu bağlamda tutum ölçekleri öğretmen tarafından kullanılabilir önemli araçlardır.

1.1. Araştırmanın amacı

Müzik dersinin amaca ulaşılmasında, öğrencilerin müzik bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde müzik dersine karşı olan ilgileri ve tutumları çok önemlidir. Bir öğrenme ünitesinin tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için bu alanın bilişsel, devinimsel ve duyuşsal kazanımlarının bir arada oluşması gerekir. Bu alanlardan birindeki eksiklik kazanımlara ulaşmada belli bir başarısızlığı getirecektir. Bu alanlar içinde duyuşsal alanın yeri ve önemi diğer alanlardan bağımsız düşünülemez. Bu anlamda özellikle müzik eğitimi gibi insanın duyuşsal ve estetik boyutunu geliştirmeyi amaçlayan bir disiplin olması açısından, dersin duyuşsal alana dönük kazanımlarının ne düzeyde olduğu ve varsa buradaki sorunların ne olduğu temel problemi oluşturmaktadır. Bu araştırmayla, gelişme çağında ve tutumların şekillendiği bir dönemde olan Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarının hangi yönde geliştiğini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca cinsiyet değişkeninin gelişen bu tutumlardaki etkinliğinin saptanması da amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın önemi

Yukarıda belirtilen temel probleme dönük tespitler bu çalışmayı anlamlı kılmaktadır. Ayrıca çalışmanın 2017’de uygulamaya koyulan Müzik Öğretim Programı’nın ilk tutum çalışması olması, ona ayrı bir önem yüklerken bu durum aynı zamanda araştırmanın özgün yönünü de oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışma, geliştirilen “5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği” ile ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesinin amaçlandığı betimsel bir çalışmadır.

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme/Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma gurubunu 2017/2018 eğitim öğretim yılında Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullardaki öğrenciler arasından tesadüfi olarak seçilen ve Cumhuriyet Ortaokulu, Mithatpaşa Ortaokulu, Kanuni Ortaokulu, Teyyaredüzü Ortaokulu, Güre Ortaokulu, Gedikkaya Ortaokulu, Bulancak Atatürk Ortaokulu, Bulancak İmam Hatip Ortaokulu 5. sınıfında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma Grubu Giresun ili Merkezinden ve Bulancak İlçesinden seçilmiş Merkez Ortaokullarıdır.

Çalışma kapsamında iki öğrenci grubu kullanılmıştır. Bunlardan ilki, ölçek geliştirme amacıyla kullanılmış olup (pilot uygulama), bu gruptan elde edilen bulgular açıklayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. İkinci gruptan ise eğitim-öğretim yılı başında ve sonunda olmak üzere iki kez veri toplanmış (ön uygulama ve son uygulama) ve toplanan ön uygulama veri bulguları doğrulayıcı faktör analizi için kullanılmakla birlikte, hem ön hem de son uygulama sonucunda elde edilen tüm bulgular ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi kapsamında istatistiksel olarak ele alınmıştır. Uygulamalara ilişkin bazı betimsel istatistikler Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1.

Pilot Uygulamaya İlişkin Demografik Bilgiler (Başer, 2019).

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	115
	Erkek	106
	Toplam	221
		100.00

Tablo 1 incelendiğinde, birinci çalışma grubunu oluşturan 221 öğrenci için kız (%52.00) ve erkek (%48.00) oranlarının yaklaşık olarak eşit olduğu görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde, ön-son uygulama grubunu oluşturan 426 öğrenci için de kız (%51.20) ve erkek (%48.80) oranlarının yaklaşık olarak eşit olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin 263’ü (%61.70) il merkezinde bulunan ortaokullarda, 163’ü (%38.30) ise Bulancak ilçesinde bulunan ortaokullarda öğrenim görmektedirler. İkinci gruba ilişkin bazı betimsel istatistikler ise Tablo 2 ile verilmiştir.

Tablo 2.*Ön-Son Uygulamaya İlişkin Demografik Bilgiler (Başer, 2019).*

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	218	51.20
	Erkek	208	48.80
	Toplam	426	100.00
Okul Yeri	İl	263	61.70
	İlçe	163	38.30
	Toplam	426	100.00
Okul	Cumhuriyet Ortaokulu	97	22.77
	Gedikkaya Ortaokulu	14	3.29
	Güre Ortaokulu	41	9.62
	Kanuni Ortaokulu	51	11.97
	Mithatpaşa Ortaokulu	22	5.16
	Teyyaredüzü Ortaokulu	38	8.92
	Bulancak Atatürk Ortaokulu	63	14.79
	Bulancak İmam Hatip Ortaokulu	100	23.47
	Toplam	426	100.00

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

2.3.1. Anket formu

Tutum ifadeleri tasarlanırken tutum konusunda geniş çaplı bir alan yazın araştırması yapılarak ölçek geliştirmeye ilişkin kaynaklar ve Müzik alanına yönelik geliştirilmiş tutum ölçekleri incelenmiştir (Aksu, 2007; Çüm & Koç, 2013; Erkuş vd. 2000; Özmenteş, 2006; Tezbaşaran, 1997; Varış & Cesur, 2012). İncelenen alan yazın ve ölçekler aracılığı ile tutum ölçeğinin hazırlanma aşamalarına ilişkin bilgi toplanmıştır. Öncelikle ortaokul 5. sınıf ve bu sınıfa kadar olan müzik öğretim programının duyuşsal alan kazanımlarından hareketle çok sayıda tutum maddesi oluşturulmuştur. Buna ek olarak doğrudan ya da dolaylı olarak tutum konusu ile ilgili olduğu kabul edilen literatür de taranarak buradan taslak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Çalışma kapsamında "5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği" geliştirilmesi adına gerçekleştirilen literatür taramasının yanında alandaki diğer uzman kişilere de sunularak tutum maddelerinin, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygunluğu ve onların müzik dersindeki duygu, düşünce ve davranışlarına yönelik tutumlarını ölçüp ölçmediği boyutlarındaki düzeltme ve önerileri ile ilgili 40 maddeden oluşan bir ön-form oluşturulmuştur. Oluşturulan bu ön-form, bir pilot çalışma kapsamında, 221 öğrenciden oluşan bir ön deneme grubuna uygulanmıştır. Oluşturulan 5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği "5'li Likert" tipi bir ölçektir. Ölçek dereceleri; "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde belirlenmiştir. Ölçekte bazı maddelerin yapısı gereği ters kodlanması gerçekleştirilmiştir. Olumlu ve olumsuz maddeler bakımından gerçekleştirilen kodlamalar Tablo 3 ile verilmektedir. Gerçekleştirilen kodlamalar dikkate alındığında 3 puan "nötr tutum", daha düşük bir puan "olumsuz tutum", 3 puanın üzeri ise "olumlu tutum" göstergesi olarak sayılabilir.

Tablo 3.
Madde Kodlamaları

Tutum	Tutum Puanı	
	Olumlu Maddeler	Olumsuz Maddeler
Kesinlikle Katılmıyorum	1	5
Katılmıyorum	2	4
Kararsızım	3	3
Katılıyorum	4	2
Tamamen Katılıyorum	5	1

Geliştirilen “5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği” için faktör analizi yönteminin uygulanmasının uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett’in Küresellik Testi ile incelenmiştir. Bu testlere ilişkin elde edilen sonuçlar Tablo 4’de özetlenmektedir.

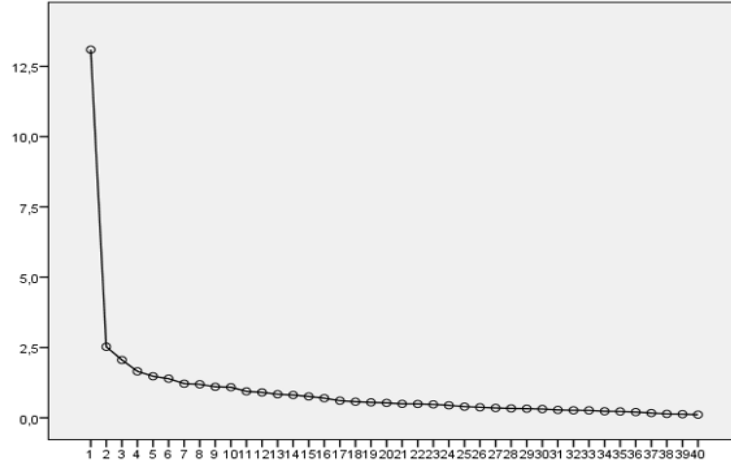
Tablo 4.
KMO ve Bartlett’in Küresellik Testi Sonuçları

Test		
KMO		0.880
Bartlett’in Küresellik Testi	Ki-Kare	3164.304
	Serbestlik Derecesi	780

($p < 0.001$)

Tablo 4 incelendiğinde 221 kişilik pilot öğrenci grubu için KMO değerinin 0.880 olduğu ve $0.880 > 0.500$ olduğundan veri setinin faktör analizi için oldukça uygun olduğu görülmektedir. Bunun yanında Bartlett’in Küresellik Testi sonucu da anlamlı çıkmıştır ($p < 0.001$). Bu demektir ki; maddeler arasında yüksek korelasyonlar mevcuttur ve bu nedenle veri seti faktör analizi için uygundur.

AFA uygulamasında, Temel Bileşenler Analizi faktörleşme yöntemi olarak tercih edilmiştir. Maddeler arasındaki ilişkiyi açıklayabilecek faktör sayısını belirleyebilmek için yamaç birikinti grafiği, özdeğer ve varyans yüzdelerinden faydalanılmıştır (Çokluk vd., 2012). Özdeğer ve varyans yüzdelerine ilişkin tablo ve yamaç birikinti grafiği aşağıda verilmiştir. Ayrıca, faktör sayısına karar vermede faktörlerin varyansa olan katkıları dikkate alınmış ve ilk 3 bileşenin varyansın %40’ından daha fazlasını açıkladığı tespit edilerek uygun faktör sayısı 3 olarak belirlenmiştir. Şekil 1’de Yamaç-Birikinti grafiği de bu bulguları desteklemektedir.



Şekil 1. Yamaç-birikinti grafiği bileşen numarası

Ayrıca 3 faktör için gerçekleştirilen AFA sonuçlarına göre her bir maddenin faktör yükleri dikkate alındığında, 7. madde (1. Faktör Yüğü=0.399; 2. Faktör Yüğü=0.470), 27. madde (1. Faktör Yüğü=0.427; 2. Faktör Yüğü=0.468), 32. madde (1. Faktör Yüğü=0.416; 2. Faktör Yüğü=0.452) ve 37. madde (1. Faktör Yüğü=0.477; 2. Faktör Yüğü=0.408) için faktör yükleri arasında 0.100 birimden fazla bir fark olmadığından hangi faktöre düştükleri belirlenememiş ve ilgili maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

36 maddeden oluşan ölçek için gerçekleştirilen AFA sonucunda elde edilen; olası tüm faktörlere ve belirlenen sayıdaki faktöre ilişkin özdeğer ve açıklanan varyans yüzdeleri Tablo 5'da verilmiştir.

Scherer ve diğerleri (1988); sosyal bilimlerde yapılan istatistiklerde oluşan varyans değerinin %40 ile %60 arasında bir oranda olmasının yeterli kabul edildiğini belirtmektedirler (akt., Tavşancıl, 2005, s. 48).

Açıklanan varyans çok sayıda faktörün toplam varyans açıklaması bir anlamda ona yaptıkları katkı olarak düşünülür. Açıklanan varyans oranının % 40' dan daha fazlasını açıklaması ya da yüksek olması geliştirilen ölçeğin faktör yapısının gücünü gösterir (Çokluk vd., 2012).

Tablo 5 incelendiğinde, ilk üç faktörün toplam varyansa yaptığı katkının %46.302 olduğu görülmektedir.

Tablo 5.*Faktörlere ilişkin Değerler*

Bileşen	Olası Tüm Faktörlere İlişkin Değerler			Belirlenen	Sayıda	Faktöre	İlişkin
	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi (%)	Birikimli Açıklanan Varyans Yüzdesi (%)	Değerler			
				Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi (%)	Birikimli Açıklanan Varyans Yüzdesi (%)	
1	12.192	33.867	33.867	8.717	24.214	24.214	
2	2.428	6.745	40.612	5.723	15.898	40.112	
3	2.049	5.691	46.302	2.228	6.190	46.302	
4	1.577	4.381	50.683				
5	1.417	3.935	54.618				
6	1.252	3.478	58.096				
7	1.177	3.270	61.366				
8	1.133	3.148	64.514				
9	1.028	2.855	67.368				
10	.873	2.424	69.793				
11	.845	2.348	72.141				
12	.789	2.192	74.333				
13	.755	2.096	76.428				
14	.681	1.892	78.321				
15	.662	1.838	80.159				
16	.583	1.618	81.777				
17	.545	1.513	83.289				
18	.536	1.489	84.778				
19	.514	1.427	86.205				
20	.478	1.329	87.534				
21	.454	1.260	88.794				
22	.423	1.176	89.970				
23	.404	1.121	91.091				
24	.346	.961	92.052				
25	.340	.943	92.995				
26	.328	.912	93.907				
27	.308	.856	94.763				
28	.282	.784	95.547				
29	.269	.748	96.294				
30	.258	.716	97.011				
31	.242	.671	97.682				
32	.212	.590	98.272				
33	.200	.556	98.828				
34	.152	.423	99.251				
35	.139	.386	99.637				
36	.131	.363	100.000				

Üç faktörlü yapının uygun görüldüğü bu ölçeğin faktör desenine ilişkin 0.300 den büyük olmak üzere faktör yük değerleri analiz edilmiştir. Analiz sonuçları aşağıda Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.*Ölçek Faktör Deseni*

Madde	Faktör Yükleri		
	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
M34	<u>0.692</u>		
M2	<u>0.658</u>	0.336	
M11	<u>0.649</u>		
M36	<u>0.648</u>	0.318	
M29	<u>0.638</u>	0.347	
M33	<u>0.624</u>		
M1	<u>0.622</u>		
M22	<u>0.618</u>	0.399	
M28	<u>0.614</u>	0.360	
M30	<u>0.608</u>	0.367	
M21	<u>0.604</u>	0.325	
M23	<u>0.579</u>		
M10	<u>0.574</u>	0.424	
M26	<u>0.572</u>		
M20	<u>0.561</u>	0.404	
M8	<u>0.548</u>		
M5	<u>0.542</u>	0.391	
M35	<u>0.528</u>	0.313	
M3	<u>0.527</u>		
M19	<u>0.523</u>	0.352	
M24	<u>0.513</u>		0.351
M6	<u>0.490</u>	0.323	
M4	<u>0.487</u>		0.312
M9	<u>0.474</u>		
M15	<u>0.433</u>		
M16		<u>0.823</u>	
M12		<u>0.764</u>	
M25		<u>0.750</u>	
M17		<u>0.704</u>	
M18		<u>0.700</u>	
M31		<u>0.620</u>	
M13	0.315	<u>0.557</u>	
M14		<u>0.445</u>	
M38			<u>0.775</u>
M40			<u>0.746</u>
M39			<u>0.516</u>

Tablo 6 incelendiğinde, birinci faktör 25 maddeden (M34, M2, M11, M36, M29, M33, M1, M22, M28, M30, M21, M23, M10, M26, M20, M8, M5, M35, M3, M19, M24, M6, M4, M9, M15), ikinci faktör 8 maddeden (M16, M12, M25, M17, M18, M31, M13, M14) ve üçüncü faktör 3 maddeden (M38, M40, M39) oluşmaktadır.

Tablo 6 ile verilmiş olan ve her bir faktörde yer alan maddelerin kapsamları ele alındığında; birinci faktörün; “Tutum ve İlgi”, ikinci faktörün “Duygusal Yaklaşım” ve üçüncü faktörün “Olumsuz İfadeler” olarak adlandırılması uygun bulunmuştur.

Dickey (1996), Stapleton (1997) ve Byrne (1998); uyum iyiliği indeks değer ve düzeyleri hakkında; indekslerin değeri 1'e ne kadar yakın olursa modelin verisinin o derece uyumlu olduğunu, uyum iyiliği indeksleri için 0,90-0,95 kabul edilebilir ve 0,95 üzerinde olmasının da yüksek bir uyumu ifade ettiğini söylerler (akt., Doğan & Başoçku, 2010, s. 69).

Ölçeğe ait bazı alternatif uyum indeks değer ve düzeyleri Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

Ölçek Uyum İndeks Değer ve Düzeyleri

Uyum İndeksi	$\chi^2/_{sd}$	RMSEA	SRMR	IFI	NNFI	CFI
Değer	2.85	0.066	0.064	0.96	0.95	0.96
Uyum	Mükemmel	İyi Uyum	İyi Uyum	Mükemmel	Mükemmel	Mükemmel

Tablo 7 incelendiğinde, tüm uyum indeksleri bakımından ölçeğin mükemmel ya da iyi bir uyuma sahip oldu görülmüştür.

Geliştirilen ölçeğe ilişkin yapı geçerliliğinin ek bir kanıtını elde edebilmek amacıyla, ölçeğin uygulandığı ikinci gruba ait puanlara Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir.

İç tutarlılığın bir ölçütü olan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayı değerleri hem birinci (AFA) hem de ikinci (DFA) grup için hesaplanarak, Tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8.

Ölçeğin Cronbach Alfa Güvenilirlik Katsayı Değerleri

Faktörler	Madde Sayısı	Cronbach α		
		Grup1 (AFA)	Grup 2 (ÖNUYGULAMA)	Grup 2 (SONUYGULAMA)
Faktör 1-Tutum ve İlgi	25	0.919	0.921	0.931
Faktör 2- Duyuşsal Yaklaşım	8	0.826	0.801	0.836
Faktör 3- Olumsuz İfadeler	3	0.616	0.611	0.601
Tüm Ölçek	36	0.909	0.905	0.917

Tablo 8'de verilen bu güvenilirlik katsayı değerlerinin değerlendirilmesi için literatürde kabul görmüş Cronbach Alfa referans aralıkları Tablo 9 ile verilmiştir.

Tablo 9.

Cronbach Alfa Referans Aralıkları Tablosu

Cronbach α	Güvenilirlik
0.00 \leq α < 0.40	Ölçek Güvenilir Değil
0.40 \leq α < 0.60	Ölçeğin Güvenilirliği Düşük
0.60 \leq α < 0.80	Ölçek Oldukça Güvenilir
0.80 \leq α < 1.00	Ölçek Yüksek Derecede Güvenilir

“5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği”nin alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenilirlik katsayı değerleri incelendiğinde; her iki grup için (AFA ve DFA), 1. ve 2. Faktörün “Yüksek Derecede Güvenilir” olduğu ve

3. Faktörün ise “Oldukça Güvenilir” olduğu Tablo 12’de verilen bulgulardan görülebilir. Ayrıca, tüm ölçeğin de “Yüksek Derecede Güvenilir” olduğu söylenebilir.

Tablo 10 ile ikinci (DFA) gruptan elde edilen verilere dayalı olarak maddelerin, ölçekle arasındaki Pearson Korelasyon Katsayı değerleri verilmiştir.

Tablo 10.

Maddelerin Ölçekle Korelasyonları

Madde ve Faktörler	Madde-Ölçek Korelasyonu	
	Ön Uygulama	Son Uygulama
I. FAKTÖR: Tutum ve İlgi		
M1: Müzik dersi benim için oldukça önemlidir	0.632	0.693
M2: Okulumda veya sınıftaki müzikle ilgili etkinliklerde bana da görev verilmesini isterim	0.593	0.671
M3: Müzik dersi saatinin arttırılması gerektiğini düşünüyorum	0.480	0.569
M4: Ortaokuldan sonra Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümünü tercih edebilirim	0.514	0.493
M5: Müzik dersindeki ödev ve etkinliklerini severek yaparım	0.572	0.613
M6: Müzik dersinde çekinmeden şarkı söylerim	0.509	0.460
M7: Sadece okulda değil okul dışında da müzikle uğraşıyorum	0.509	0.588
M8: Boş zamanlarımda sürekli müzikle iç içeyim	0.546	0.500
M9: Müzik dersinde müzik çalışmalarımı sergilemekten büyük keyif alırım	0.632	0.674
M10: Okulumuzda ve okul dışında belirli gün ve haftalarla ilgili (23 Nisan gibi) müzikal etkinliklere zevkle katılırım	0.534	0.580
M14: Her türlü müziği keyifle dinleyebilirim	0.324	0.491
M18: Müzikle ilgili bir konuda fikir ve düşüncelerimi rahatlıkla ifade edebilirim	0.527	0.561
M19: Atatürk’ün müziğe verdiği değeri önemli bulurum	0.439	0.428
M20: Müzik dersi aracılığı ile duygularımı ifade edebildiğime inanıyorum	0.607	0.664
M21: Müzik dersi aracılığı ile düşüncelerimi ifade edebildiğime inanıyorum	0.612	0.662
M22: Görsel ve yazılı medyadaki (televizyon, dergi) müzikle ilgili haberleri ilgiyle okurum	0.512	0.591
M23: Televizyondaki müzik etkinliklerini takip ederim	0.511	0.548
M25: Gelecekte müzikle ilişkili bir meslek seçmek istiyorum	0.497	0.498
M26: Müzik dersliğimizin düzeni ve temizliği ile ilgili severek gönüllü olurum	0.658	0.625
M27: Müzik öğretmenimin derslerde bana sürekli söz hakkı vermesini isterim	0.565	0.540
M28: Müzik öğretmenim ne zaman konu ile ilgili düşüncelerimizi sorsa hemen söz alırım	0.604	0.585

M30: Sevdiğim müziklerden kendime özel arşiv (cd, mp3) oluştururum	0.402	0.377
M31: Sınıfça veya okulca yapılacak bir müzik etkinliğinde bulunmaktan mutluluk duyarım	0.643	0.709
M32: Müzik derslerinde rahatladığımı ve stresimi attığımı hissetmek beni mutlu ediyor	0.618	0.667
M33: Müzik dersleri sayesinde arkadaşlarımla ve çevremle sosyal ilişkilerimin geliştiğini düşünüyorum	0.593	0.572
II. FAKTÖR: Duyuşsal Yaklaşım		
M11: Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'le ilgili şarkıları söylemekten hoşlanırım	0.490	0.542
M12: Müzik enstrümanımı dikkatli ve temiz kullanmaya özen gösteririm	0.517	0.569
M13: Müzik türlerine karşı olumsuz düşüncelerim yoktur	0.423	0.394
M15: İstiklal Marşı'mızı coşku ve heyecanla söylemeye çalışırım	0.599	0.615
M16: İstiklal Marşı'mızın sözlerini müziğine uygun olarak söylemeye özen gösteririm	0.581	0.640
M17: İstiklal Marşı'mızı söylerken veya dinlerken ülkeme olan sevgimin arttığını hissedirim	0.573	0.553
M24: Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'le ilgili şarkıları öğrenmekten mutluluk duyarım	0.484	0.651
M29: Ülkemizin bütünlüğünü ve bağımsızlığı ile ilgili şarkı-türkü ve marşları bilmemiz gerektiğine inanıyorum	0.484	0.605
III. FAKTÖR: Olumsuz İfadeler		
M34: Müzik dersleri ortaokullardan kaldırılmalıdır	0.491	0.508
M35: Müzik dersinde türkü ve şarkı söylemekten çekiniyor ve utanıyorum	0.323	0.325
M36: Müzik dersini sıkıcı buluyorum	0.499	0.534

Bir ölçekte Pearson Kolerasyon Katsayısı değerleri için; 0.20 üstü değer alan maddeler kabul edilebilir, 0.30 üstü değerler ise iyi olarak değerlendirilir. Ancak net bir kural olmamakla birlikte, ölçeğin toplanabilirlik özelliği için madde toplam kolerasyonlarının negatif olmaması beklenir (Fer, 2005; Özgüven, 1994; Tekin, 1996; Turgut, 1997).

Yukarıda belirtilen referanslar doğrultusunda; tablo 14 incelendiğinde, 1. Faktöre ait maddelerin ölçekle arasındaki Pearson Korelasyon Katsayı değerleri; eğitim-öğretim dönem başı için 0.324 ile 0.658 ve eğitim öğretim dönemi sonu için ise 0.377 ile 0.709 değerleri arasında değişmektedir ki bu değerlerin tamamı 0.250 referans değerinden büyük ve kabul edilebilir bir ilişki olduğunun bir işareti olarak görülebilir. İkinci faktöre ait maddeler incelendiğinde ise; maddelerin ölçekle arasındaki Pearson Korelasyon Katsayı değerlerinin; eğitim öğretim dönemi başı için 0.423 ile 0.599 ve eğitim öğretim dönemi sonu için ise 0.394 ile 0.651 değerleri arasında değiştiği görülmektedir. Son faktörü oluşturan maddelerin ölçekle arasındaki Pearson Korelasyon Katsayı değerleri; eğitim öğretim dönemi başı için 0.323 ile 0.499 ve eğitim öğretim dönemi sonu için ise 0.325 ile 0.534 değerleri arasında değerler almaktadır.

Çalışma kapsamında "5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği" geliştirilmesi adına gerçekleştirilen literatür taramasının yanında alandaki diğer uzman kişilere de sunularak tutum maddelerinin, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygunluğu ve onların müzik dersindeki duygu, düşünce ve davranışlarına yönelik tutumlarını ölçüp ölçmediği boyutlarındaki düzeltme ve önerileri ile ilgili 40 maddeden oluşan bir ön-form oluşturulmuştur. Oluşturulan bu ön-form, bir pilot çalışma kapsamında, 221 öğrenciden oluşan bir ön deneme grubuna uygulanmıştır.

Geliştirilen “5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği” Giresun il merkezinde 6 ve Bulancak ilçesinde 2 olmak üzere 8 farklı ortaokulun 5. Sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla ilgili eğitim-öğretim yılı başında ve sonunda 426 öğrenciye uygulanarak bazı istatistiksel analizler ile eğitim-öğretim dönemi başında ve sonunda ilgili tutum bakımından öğrencilerin farklı özellikler gösterip göstermedikleri incelenmiştir. Faktör puanları; faktördeki maddelerin değerlerinin aritmetik ortalaması olarak elde edilmiştir.

Tutum puanlarının yorumu başarı testlerinden elde edilen puanların yorumundan farklıdır. Bu ölçekle her madde en az “1” puan ile puanlandığı için tutumu çok olumsuz olan bir kişi ölçekteki madde sayısı kadar puana sahip olur. Örneğin 20 soruluk bir tutum ölçeğinde objeye ilişkin en olumsuz tutumu $20 \times 1 = 20$ puan gösterir. $20 \times 2 = 40$ puan civarı olumsuz tutumu, $20 \times 3 = 60$ puan tutumun nötr olduğunu, $20 \times 4 = 80$ puan tutumun olumlu olduğunu, $20 \times 5 = 100$ puan tutumun çok olumlu olduğunu gösterir (Erden, 1998, s. 94).

Tutum ölçeğinden ulaşılabilecek puanları elde etmenin diğer bir yolu, bir yanıtlayıcı tarafından işaretlenen cümlelerin madde puanlarının toplamını işaretlenen cümle sayısına bölmektir. Bu yöntemle elde edilecek analizle 1 ile 5 arasında bir sayı elde edilir. Sayı 1 ile 3 arasında ise olumsuz tutumu, 3 ile 5 arasında ise olumlu tutumu işaret eder. Bu durumda 3 puan nötr tutumu işaret eder (Erden 1998; Turgut & Baykul, 1992).

Çalışması kapsamında geliştirilen ölçek “5’li Likert” tipi bir ölçektir. Ölçek dereceleri; “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde belirlenmiştir. Ölçekte yer alan 36 maddeden 3’ü yapısı gereği ters kodlanması gerçekleştirilen olumsuz maddelerdir. Bu noktadan hareketle, ölçekten en çok 180 en düşük ise 36 tutum puanına erişilebilir. Ayrıca 5’li likert ölçeğinde geliştirilmiş bir ölçek için ortanca 3 olduğundan, bu puan aralığındaki “108” puan nötr tutumu temsil etmektedir. Bununla birlikte bireylerin tutum puanlarının madde sayısına bölünmesi ile yine 1 ile 5 arasında bir değer elde edilir ki bu da yine 3 değerinin nötr tutum puanını temsil ettiğinin bir kanıtıdır.

2.4. Verilerin analizi

Çalışma kapsamında geliştirilmesi amaçlanan 5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği için yapı geçerliliği, birinci gruba uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve ikinci gruba uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri ile ortaya konmuştur. Bunun yanında, yapı geçerliliği ortaya konulan ölçeğin bu iki farklı gruba uygulanmasından elde edilen puanlarının güvenilirliği Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ile belirlenmiştir.

Geliştirilen Tutum Ölçeğinin Giresun il merkezinde altı ve Bulancak ilçesinde iki olmak üzere sekiz farklı ilköğretim okulunda 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla ilgili eğitim öğretim yılı başında ve sonunda 426 öğrenciye uygulanması sonucunda elde edilen veri setlerine dayalı olarak; ortalama tutum puanları bakımından istatistiksel farklılıkların bulunmadığı incelenmiştir. Bu amaçla parametrik testlerin temel varsayımlarından olan Normal Dağılım Varsayımı, her bir durum için Shapiro-Wilk testi ile test edilmiş ve ilgili varsayım sağlanmadığından parametrik olmayan istatistiksel testler gerçekleştirilmiştir. İlk olarak; ilgili eğitim öğretim yılı başında ve sonunda ilgili tutum bakımından öğrencilerin farklı özellikler gösterip göstermedikleri hem maddeler hem faktörler hem de tüm ölçek için, iki bağımlı (eşleştirilmiş) grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığını ortaya koyacak işaretli sıralar testi (Wilcoxon Signed Rank) ile incelenmiştir. Ayrıca, ilgili eğitim öğretim yılı başında ve sonunda ortalama tutum puanları bakımından kız ve erkek öğrenciler yine “Wilcoxon Signed Rank” testi ile incelenmiştir. Bunun dışında, eğitim öğretim dönemi başında ve sonunda ayrı ayrı elde edilen verilere dayalı olarak, ortalama tutum puanlarının ve ayrıca ortalama tutum puanlarının eğitim öğretim dönemi sonunda, eğitim

öğretim dönemi başına göre, gösterdiği değişimin “cinsiyet” ve “okul yeri” değişkenleri için farklı olup olmadığını, iki bağımsız grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığını ortaya koyacak, “Mann Whitney-U” testi ile incelenmiştir.

Araştırma kapsamında ölçekteki önermeler için verilen cevapların niceliği ve niteliği için de içerik analizine başvurulmuştur. Özellikle öğrenci tutumlarının hangi maddelerde yoğunlaştığı ve tipik olarak hangi noktalara işaret ettiğine dönük analizler içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 06.12.2017 tarih ile 29409993-605.01-E.20934450 sayılı ve 10.01.2018 tarih ile 29409993-605.01-E.664931 sayılı araştırma izinleri alınmıştır.

3. BULGULAR

Çalışma kapsamında hazırlanan “5. Sınıf Müzik Dersi Tutum Ölçeği” Giresun İl merkezinde 6 ve Bulancak ilçesinde 2 olmak üzere 8 farklı ortaokulda 426 beşinci sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu bölümde uygulama sonucu elde edilen bulgular çalışmanın alt problemleri paralelinde belirtilerek yorumlanmıştır.

3. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi; “Öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin ön uygulama ve son uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre analizler kapsamında ilk olarak, müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak eğitim öğretim dönemi başında ve eğitim öğretim dönemi sonundaki tutum puanları incelenmiştir. Bu doğrultuda, iki bağımlı (eşleştirilmiş) grubun (eğitim-öğretim dönem başı ön uygulama ve dönem sonu son uygulama) ortalamalar bakımından farklı olup olmadığı, normal dağılım varsayımı sağlanmadığından (her bir $p < 0.001$), parametrik olmayan “Wilcoxon Signed Rank” ile $\alpha = 0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Normallik varsayımı ve işaretli sıralar testi (Wilcoxon Signed Rank) testi sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 11 ile özetlenmiştir.

Tablo 11’den görüldüğü üzere, ölçeğin genelinde ve ayrı ayrı faktörleri bazında ön uygulama ve son uygulama arasında anlamlı farklılıklar mevcuttur. Çalışma kapsamında geliştirilen 5’li likert tipi ölçeğimizde tutum nötr puanımız likert ortalamaları bazında 3 puan, ölçekten alınan genel puan bazında da 108 puan olarak tespit edilmiştir. Bu orantıyı 100’lük sistem bazında kurduğumuzda da nötr tutum puanımız 60 puan olmak durumundadır. Tabloda likert bazında ortaya çıkan ortalama puanlar eğitim öğretim dönemi başında 2.29, öğretim dönemi sonunda 2.39 şeklindedir. Yani nötr tutum puan sınırimız, ortalamamız olan 3 puanın altındadır. Bu, olumsuz tutum puanına işaret etmektedir. Ölçekten alınan genel puan bazında da ön uygulama; 82,44, son uygulama ise 86,04 puandır. Bu puanları 100’lük sistem üzerinden ifade ettiğimizde de; ön uygulama 45,8, son uygulama da 47,8 puandır.

Tablo 11.*Ön Uygulama-Son Uygulama Tutum Puanları Değerlendirmesi*

Faktörler	Uygulama	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi			Wilcoxon Signed Rank Test	
				Shapiro-Wilk				
				Test İstatistiği	p	Durum	p	Durum
Faktör 1- <i>Tutum ve İlgisi</i>	ÖN	2.3404	0.70441	0.972	<0.001	Normal Değil	0.006	Farklılıklar Anlamlı
	SON	2.4367	0.79031	0.861	<0.001	Normal Değil		
Faktör 2- <i>Duygusal Yaklaşım</i>	ÖN	1.6395	0.61222	0.933	<0.001	N. Değil	0.018	Farklılıklar Anlamlı
	SON	1.7229	0.74411	0.976	<0.001	N. Değil		
Faktör 3- <i>Olumsuz İfadeler</i>	ÖN	3.6807	1.01466	0.961	<0.001	N. Değil	0.019	Farklılıklar Anlamlı
	SON	3.8073	1.03659	0.841	<0.001	N. Değil		
Tüm Ölçek	ÖN	2.2964	0.55918	0.915	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	SON	2.3923	0.63578	0.957	<0.001	N. Değil		

(p<0,05)

Bu puanlar öğrencilerin müzik dersine dönük tutumlarının hem süreç başında hem de süreç sonunda olumsuz olduğunu göstermektedir. Ancak öğrencilerdeki olumsuz tutum puanlarının yansıdığı tutum ölçeğinin faktörleri ve geneli bazında, ön uygulama ve son uygulama arasında son uygulama lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Nitekim Tablo 16'daki bulgular detaylı olarak incelendiğinde, her bir faktör ve ölçek ortalamaları bakımından, son uygulama ortalama tutum puanlarının ön uygulama ortalama tutum puanlarından daha yüksek olduğu görülebilir. Bu bulgu uygulanan müzik öğretim programının öğrencilerin duygusal alan dönük; tutum, ilgi, düşünce, duygu vb. unsurlara ilişkin kazanımları oluşturmada etkili olduğu ancak bu etkinin yeterli olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Çünkü dönem başındaki olumsuz tutum düzeyi, dönem sonunda anlamlı bir şekilde olumluya yönelmekle birlikte bu yönelim, olumlu tutum düzeyine ulaşamamaktadır.

3. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi; "Öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının oluşmasında hangi ölçek maddeleri etkili olmuştur?" şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre; müzik eğitime ve müzik derslerine yönelik olarak eğitim öğretim dönemi başında ve eğitim öğretim dönemi sonundaki tutum puanları her bir faktöre düşen maddeler için ayrı ayrı olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda, her bir madde için, iki bağımlı (eşleştirilmiş) grubun (eğitim öğretim dönem başı ön uygulama ve dönem sonu son uygulama) ortalamalar bakımından farklı olup olmadığı, normal dağılım varsayımı sağlanmadığından (her bir p<0.001), parametrik olmayan "Wilcoxon Signed Rank" ile $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Hem normallik testine hem de parametrik olmayan teste ilişkin bulgular her bir faktör maddeleri için sırasıyla Tablo 12, 13 ve 14 ile özetlenmiştir.

Tablo 11.*Ön-Son Uygulama Faktör 1 (Tutum-İlgi) Maddelerinin Değerlendirmesi*

Faktörler	Uygulama	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi Shapiro-Wilk			Wilcoxon Signed Rank Test	
				Test İstatistiği	p*	Durum	p	Durum
<i>Müzik dersi benim için oldukça önemlidir</i>								
Madde 1	ÖN	1.9104	1.06561	0.789	<0.001	N. Değil	0.104	Farklılıklar
	SON	1.9953	1.12091	0.804	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Okulumda veya sınıfımdaki müzikle ilgili etkinliklerde bana da görev verilmesini isterim</i>								
Madde 2	ÖN	2.1135	1.14435	0.838	<0.001	N. Değil	0.02	Farklılıklar
	SON	2.2706	1.33186	0.830	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Müzik dersi saatinin arttırılması gerektiğini düşünüyorum</i>								
Madde 3	ÖN	2.1773	1.29769	0.816	<0.001	N. Değil	0.589	Farklılıklar
	SON	2.1493	1.40386	0.773	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Ortaokuldan sonra Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümünü tercih edebilirim</i>								
Madde 4	ÖN	3.2506	1.16688	0.892	<0.001	N. Değil	0.234	Farklılıklar
	SON	3.3412	1.19962	0.894	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Müzik dersindeki ödev ve etkinliklerini severek yaparım</i>								
Madde 5	ÖN	1.7088	1.00174	0.721	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar
	SON	1.9269	1.17692	0.760	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Müzik dersinde çekinmeden şarkı söylerim</i>								
Madde 6	ÖN	2.7559	1.13007	0.894	<0.001	N. Değil	0.054	Farklılıklar
	SON	2.8900	1.38134	0.897	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Sadece okulda değil okul dışında da müzikle uğraşıyorum</i>								
Madde 7	ÖN	2.7530	1.35087	0.893	<0.001	N. Değil	0.163	Farklılıklar
	SON	2.8537	1.40426	0.893	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Boş zamanlarımda sürekli müzikle iç içeyim</i>								
Madde 8	ÖN	2.6043	1.30313	0.891	<0.001	N. Değil	0.451	Farklılıklar
	SON	2.6988	1.61416	0.749	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Müzik dersinde müzik çalışmalarımı sergilemekten büyük keyif alırım</i>								
Madde 9	ÖN	2.2597	1.20705	0.860	<0.001	N. Değil	0.296	Farklılıklar
	SON	2.3486	1.27460	0.858	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Okulumuzda ve okul dışında belirli gün ve haftalarla ilgili (23 Nisan gibi) müzikal etkinliklere zevkle katılırım</i>								
Madde 10	ÖN	2.3744	1.24885	0.868	<0.001	N. Değil	0.389	Farklılıklar
	SON	2.4421	1.37399	0.852	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Her türlü müziği keyifle dinleyebilirim</i>								
Madde 14	ÖN	2.2554	1.31568	0.833	<0.001	N. Değil	0.011	Farklılıklar
	SON	2.4856	1.46361	0.837	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Müzikle ilgili bir konuda fikir ve düşüncelerimi rahatlıkla ifade edebilirim</i>								
Madde 18	ÖN	2.2043	1.10233	0.859	<0.001	N. Değil	0.185	Farklılıklar
	SON	2.2820	1.19749	0.856	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Atatürk'ün müziğe verdiği değeri önemli bulurum</i>								
Madde 19	ÖN	1.6722	0.98311	0.707	<0.001	N. Değil	0.326	Farklılıklar
	SON	1.7322	1.09624	0.698	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Müzik dersi aracılığı ile duygularımı ifade edebildiğime inanıyorum</i>								
Madde 20	ÖN	2.2919	1.14418	0.867	<0.001	N. Değil	0.022	Farklılıklar
	SON	2.4595	1.23509	0.878	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Müzik dersi aracılığı ile düşüncelerimi ifade edebildiğime inanıyorum</i>								
Madde 21	ÖN	2.2976	1.13521	0.875	<0.001	N. Değil	0.240	Farklılıklar
	SON	2.3711	1.25637	0.862	<0.001	N. Değil		Anlamsız

Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Giresun İli Örneği*

Examination on The Attitudes of The 5th Grade Mid-School Students Towards the Music Lesson (Giresun Province Sample)

Görsel ve yazılı medyadaki (televizyon, dergi) müzikle ilgili haberleri ilgiyle okurum								
Madde 22	ÖN	2.6105	1.28897	0.893	<0.001	N. Değil	0.889	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.6372	1.30055	0.894	<0.001	N. Değil		
Televizyondaki müzik etkinliklerini takip ederim								
Madde 23	ÖN	2.5574	1.27337	0.892	<0.001	N. Değil	0.357	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.6383	1.34874	0.884	<0.001	N. Değil		
Gelecekte müzikle ilişkili bir meslek seçmek istiyorum								
Madde 25	ÖN	3.3389	1.26231	0.888	<0.001	N. Değil	0.752	Farklılıklar Anlamsız
	SON	3.3024	1.31471	0.888	<0.001	N. Değil		
Müzik dersliğimizin düzeni ve temizliği ile ilgili severek gönüllü olurum								
Madde 26	ÖN	2.1614	1.17442	0.840	<0.001	N. Değil	0.499	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.2167	1.22837	0.839	<0.001	N. Değil		
Müzik öğretmenimin derslerde bana sürekli söz hakkı vermesini isterim								
Madde 27	ÖN	2.1663	1.18853	0.840	<0.001	N. Değil	0.769	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.1924	1.19550	0.840	<0.001	N. Değil		
Müzik öğretmenim ne zaman konu ile ilgili düşüncelerimizi sorsa hemen söz alırım								
Madde 28	ÖN	2.2959	1.10964	0.874	<0.001	N. Değil	0.020	Farklılıklar Anlamlı
	SON	2.4561	1.17066	0.882	<0.001	N. Değil		
Sevdiğim müziklerden kendime özel arşiv (cd, mp3) oluştururum								
Madde 30	ÖN	2.4109	1.24230	0.875	<0.001	N. Değil	0.635	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.4552	1.34352	0.860	<0.001	N. Değil		
Sınıfça veya okulca yapılacak bir müzik etkinliğinde bulunmaktan mutluluk duyarım								
Madde 31	ÖN	2.0821	1.20509	0.816	<0.001	N. Değil	0.162	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.1952	1.33195	0.806	<0.001	N. Değil		
Müzik derslerinde rahatladığımı ve stresimi attığımı hissetmek beni mutlu ediyor								
Madde 32	ÖN	1.9928	1.19507	0.760	<0.001	N. Değil	0.124	Farklılıklar Anlamsız
	SON	2.0604	1.22666	0.797	<0.001	N. Değil		
Müzik dersleri sayesinde arkadaşlarımla ve çevremle sosyal ilişkilerimin geliştiğini düşünüyorum								
Madde 33	ÖN	2.2649	1.17583	0.860	<0.001	N. Değil	0.006	Farklılıklar Anlamlı
	SON	2.5167	1.71970	0.651	<0.001	N. Değil		

(*p<0,05)

Tablo 12'den görülebileceği gibi, test sonucunda birinci faktörü oluşturan 25 maddeden 2, 5, 14, 20, 28 ve 33. maddelerin oluşturduğu 6 madde için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer 17 madde için eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

Tablo 13.*Ön-Son Uygulama Faktör 2 (Duyuşsal Yaklaşım) Maddelerinin Değerlendirmesi*

Faktörler	Uygulama	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi Shapiro-Wilk			Wilcoxon Signed Rank Test	
				Test İstatistiği	p*	Durum	p	Durum
<i>Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'le ilgili şarkıları söylemekten hoşlanırım</i>								
Madde 11	ÖN	1.7727	1.02373	0.752	<0.001	N. Değil	0.209	Farklılıklar
	SON	1.9151	1.56351	0.549	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Müzik enstrümanımı dikkatli ve temiz kullanmaya özen gösteririm</i>								
Madde 12	ÖN	1.4724	0.84844	0.617	<0.001	N. Değil	0.005	Farklılıklar
	SON	1.6379	1.03164	0.657	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Müzik türlerine karşı olumsuz düşüncelerim yoktur</i>								
Madde 13	ÖN	2.0570	1.11105	0.830	<0.001	N. Değil	0.589	Farklılıklar
	SON	2.0355	1.21797	0.790	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>İstiklal Marşı'mızı coşku ve heyecanla söylemeye çalışırım</i>								
Madde 15	ÖN	1.4757	0.95641	0.550	<0.001	N. Değil	0.641	Farklılıklar
	SON	1.4867	0.96732	0.566	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>İstiklal Marşı'mızın sözlerini müziğine uygun olarak söylemeye özen gösteririm</i>								
Madde 16	ÖN	1.4678	0.81214	0.628	<0.001	N. Değil	0.631	Farklılıklar
	SON	1.5012	0.94340	0.594	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>İstiklal Marşı'mızı söylerken veya dinlerken ülkeme olan sevgimin arttığını hissedirim</i>								
Madde 17	ÖN	1.5036	0.90845	0.615	<0.001	N. Değil	0.126	Farklılıklar
	SON	1.6010	1.02551	0.638	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'le ilgili şarkıları öğrenmekten mutluluk duyarım</i>								
Madde 24	ÖN	1.6211	0.95318	0.688	<0.001	N. Değil	0.008	Farklılıklar
	SON	1.7919	1.11976	0.723	<0.001	N. Değil		Anlamlı
<i>Ülkemizin bütünlüğünü ve bağımsızlığı ile ilgili şarkı-türkü ve marşları bilmemiz gerektiğine inanıyorum</i>								
Madde 29	ÖN	1.7452	1.00468	0.741	<0.001	N. Değil	0.213	Farklılıklar
	SON	1.8137	1.09789	0.737	<0.001	N. Değil		Anlamsız

(p<0,05)

Tablo 13'den de görülebileceği gibi, test sonucunda ikinci faktörü oluşturan 8 maddeden 12. ve 24. maddeler için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer 6 madde için eğitim-öğretim dönemi başı ve sonundaki uygulamalarda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

Tablo 14.*Ön-Son Uygulama Faktör 3 (Olumsuz İfadeler) Maddelerinin Değerlendirmesi*

Faktörler	Uygulama	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi		Wilcoxon Signed Rank Test		
				Shapiro-Wilk Test İstatistiği	p	Durum	p	Durum
<i>Müzik dersleri ortaokullardan kaldırılmalıdır</i>								
Madde 34	ÖN	3.9976	1.35733	0.734	<0.001	N. Değil	0.155	Farklılıklar
	SON	3.9606	1.34750	0.695	<0.001	N. Değil		Anlamsız
<i>Müzik dersinde türkü ve şarkı söylemekten çekiniyor ve utanıyorum</i>								
Madde 35	ÖN	2.9763	1.73712	0.877	<0.001	N. Değil	0.003	Farklılıklar
	SON	3.2214	1.47481	0.865	<0.001	N. Değil		Anlamli
<i>Müzik dersini sıkıcı buluyorum</i>								
Madde 36	ÖN	4.0681	1.32140	0.714	<0.001	N. Değil	0.714	Farklılıklar
	SON	4.1111	1.34407	0.685	<0.001	N. Değil		Anlamsız

(p<0,05)

Tablo 14'den de görülebileceği gibi, test sonucunda üçüncü faktörü oluşturan 3 maddeden yalnızca 35. madde için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer 2 madde için eğitim-öğretim dönemi başı ve sonundaki uygulamalarda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

Tablo 12, 13 ve 14 genel olarak yorumlandığında, ölçeğin olumlu önermelerden oluşan ilk iki faktöründeki 33 maddeden sadece 8 maddesinde anlamlı farklılık tespit edilmekte ve bu maddelerdeki ortalama tutum puanlarının da olumsuz düzeyi yansıttıkları görülmektedir. Hatta "Müzik dersi saatinin arttırılması gerektiğini düşünüyorum" ve "Gelecekte müzikle ilişkili bir meslek seçmek istiyorum" gibi maddelerde ön uygulama puan düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin üçüncü faktöründeki olumsuz ifadelerden de sadece 1 tanesi "Müzik dersinde türkü ve şarkı söylemekten çekiniyor ve utanıyorum" anlamlı farklılık göstermekte ve o da son uygulama lehine olmaktadır.

Tüm bu analizler öğrencilerin ölçekteki hangi maddeler için ne düşündüğü hakkında bilgi vermekte ve ölçeğin geneline hakim olan olumsuz tutumun nedenini belli bir düzeyde açıklamaktadır. Bu bulgu ortaokul müzik öğretim programının öğrencilerde olumlu tutum oluşturmada etkisiz kaldığına ilişkin tespit edilen birinci bulguyu da destekler ve açıklar niteliktedir.

3. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi; "Öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının oluşmasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre; eğitim öğretim dönemi başında ve sonunda elde edilen verilere dayalı olarak 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin "cinsiyet" değişkeni için farklı olup olmadığı da incelenmiştir. Bu amaçla her bir faktör ve ortalama değerler bakımından parametrik testlerin temel varsayımlarından olan "normal dağılım" varsayımı $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiş ve bu varsayımın bazı alt gruplar için sağlanmadığı ($p<0.05$) gözlenmiştir. Bu durumda, iki bağımsız grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığı parametrik olmayan "Mann Whitney-U" testi ile yine $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Test sonucunda ön ve son uygulamalar için elde edilen bulgular Tablo 15 ve 16'da özetlenmiştir.

Tablo 15.*Ön Uygulama Tutum Puanları Değerlendirmesi / Cinsiyet*

Faktörler	Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi			Mann Whitney-U Test	
				Shapiro-Wilk Test İstatistiği	p	Durum	p	Durum
Faktör 1- <i>Tutum ve İlgi</i>	Kız	2.1449	0.59387	0.971	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	2.5453	0.75274	0.981	0.007	N. Değil		
Faktör 2- <i>Duyuşsal Yaklaşım</i>	Kız	1.4828	0.50022	0.843	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	1.8037	0.67401	0.887	<0.001	N. Değil		
Faktör 3- <i>Olumsuz İfadeler</i>	Kız	3.8507	0.91708	0.919	<0.001	N. Değil	0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	3.5025	1.08156	0.947	<0.001	N. Değil		
Tüm Ölçek	Kız	2.1400	0.46828	0.975	0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	2.4603	0.59946	0.986	0.042	N. Değil		

(p<0,05)

Test sonucunda son uygulama için elde edilen bulgular Tablo 16’da özetlenmiştir.

Tablo 16.*Son Uygulama Tutum Puanları Değerlendirmesi / Cinsiyet*

Faktörler	Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi			Mann Whitney-U Test	
				Shapiro-Wilk Test İstatistiği	p	Durum	p	Durum
Faktör 1- <i>Tutum ve İlgi</i>	Kız	2.2312	0.67570	0.950	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	2.6521	0.84419	0.974	0.001	N. Değil		
Faktör 2- <i>Duyuşsal Yaklaşım</i>	Kız	1.5433	0.68653	0.739	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	1.9111	0.75709	0.908	<0.001	N. Değil		
Faktör 3- <i>Olumsuz İfadeler</i>	Kız	4.0539	0.89758	0.885	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	3.5488	1.10921	0.940	<0.001	N. Değil		
Tüm Ölçek	Kız	2.2302	0.55031	0.923	<0.001	N. Değil	<0.001	Farklılıklar Anlamlı
	Erkek	2.5622	0.67512	0.981	0.007	N. Değil		

(p<0,05)

Tablo 15 ve 16 incelendiğinde, tüm faktörler için hem eğitim öğretim dönemi başında hem de eğitim öğretim dönemi sonunda kız ve erkek öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanları bakımından 0.05 önem düzeyinde istatistiksel olarak farklılıklar gösterdiği (p≤0.001) söylenebilir. Hem eğitim öğretim dönemi başında hem de eğitim öğretim dönemi sonunda; birinci ve ikinci faktör için, erkek öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanlarının anlamlı bir şekilde daha yüksek, üçüncü faktör için ise daha düşük olduğu söylenebilir. Ortalama tutum puanları bakımından da erkek öğrencilerin daha yüksek puanlara sahip oldukları görülebilir. Bunun dışında, 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin eğitim öğretim dönemi sonunda ve eğitim öğretim dönemi başına göre gösterdiği değişimin “cinsiyet” değişkeni için farklı olup olmadığını da incelenmiştir. Bu amaçla her bir faktör ve tüm ölçek için, 5. Sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik eğitim öğretim dönemi sonu tutum puanları ile eğitim öğretim dönemi başı tutum puanları hesaplanmıştır. Hesaplanan

bu tutum puanı farklarının erkek ve kız öğrencilerde istatistiksel olarak farklı olup olmadığının incelenmesi amacıyla parametrik testlerin temel varsayımlarından olan “normal dağılım” varsayımı $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiş ve bu varsayımın alt gruplar için sağlanmadığı ($p<0.05$) gözlenmiştir. Bu durumda, iki bağımsız grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığı parametrik olmayan “Mann Whitney-U” testi ile yine $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Test sonucunda elde edilen bulgular Tablo 17 ile özetlenmiştir.

Tablo 17.*Tutum Puanları Değişiminin (Ön Uyg.-Son Uyg.) Değerlendirmesi / Cinsiyet*

Faktörler	Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi Shapiro-Wilk			Mann Whitney-U Test	
				Test İstatistiği	p	Durum	p	Durum
Faktör 1- Uygulama Değişim	Kız	0.0863	0.63517	0.904	<0.001	N. Değil	0.890	Farklılıklar Anlamsız
	Erkek	0.1068	0.69569	0.973	<0.001	N. Değil		
Faktör 2- Uygulama Değişim	Kız	0.0662	0.64675	0.842	<0.001	N. Değil	0.616	Farklılıklar Anlamsız
	Erkek	0.1074	0.75654	0.953	<0.001	N. Değil		
Faktör 3- Uygulama Değişim	Kız	0.2031	1.13358	0.976	0.001	N. Değil	0.350	Farklılıklar Anlamsız
	Erkek	0.0462	1.32001	0.986	0.044	N. Değil		
Tüm Ölçek Uygulama Değişim	Kız	0.0916	0.53960	0.853	<0.001	N. Değil	0.980	Farklılıklar Anlamsız
	Erkek	0.1019	0.57460	0.970	<0.001	N. Değil		

(p<0,05)

Tablo 17 incelendiğinde, tüm faktörler ve tüm ölçek için kızlar ve erkek öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik eğitim-öğretim dönemi başı tutum puanları ile eğitim-öğretim dönemi sonu tutum puanları değişiminin 0.05 önem düzeyinde istatistiksel olarak farklılıklar gösterdiği söylenemez. Bir başka deyişle çalışma grubundaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin olumsuz tutumları cinsiyet açısından farklılaşmamakta hem kız hem de erkek öğrencilerin müzik dersi tutumları aynı oranda olumsuz olarak şekillenmektedir.

3. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın bir diğer alt problemi; “Öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının oluşmasında ortaokulların ilçede veya merkezde bulunma durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre; eğitim öğretim dönemi başında ve sonunda elde edilen verilere dayalı olarak 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin “okulun merkezde veya ilçede bulunması” değişkeni için farklı olup olmadığını incelenmiştir. Bu amaçla her bir faktör ve ortalama değerler bakımından parametrik testlerin temel varsayımlarından olan “normal dağılım” varsayımı $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiş ve bu varsayımın tüm alt gruplar için sağlanmadığı ($p<0.05$) gözlenmiştir. Bu durumda, iki bağımsız grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığı parametrik olmayan “Mann Whitney-U” testi ile yine $\alpha=0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Test sonucunda ön ve son uygulamalar için elde edilen bulgular eğitim öğretim dönemi başında 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanlarının il ve ilçe ortaokullarında, birinci faktör için istatistiksel olarak farklılıklar gösterdiği ($p=0.016$), ikinci ve üçüncü faktörler için ise istatistiksel olarak farklılıklar göstermediği (I.faktör: $p=0.314$; III.faktör: $p=0.286$), 0.05 önem düzeyinde söylenebilir. Bununla birlikte il ve ilçe ortaokullarının, eğitim öğretim

dönemi başında öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak ortalama tutum puanları bakımından anlamlı farklar içerdiği ($p < 0.011$) 0.05 önem düzeyinde görülmektedir.

Eğitim öğretim dönemi sonunda; 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanlarının il ve ilçe ortaokullarında, her bir faktör ve tüm ölçek için istatistiksel olarak farklılıklar gösterdiği ($p \leq 0.005$) 0.05 önem düzeyinde söylenebilir. Hem eğitim öğretim dönemi başında hem de sonunda anlamlı farklılıkların gözlemlendiği durumlar dikkate alındığında; hemen tüm durumlarda il merkezinde bulunan ortaokulların müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanlarının ortalama olarak ilçede bulunan ortaokullara göre daha yüksek olduğu gözlenirken, eğitim öğretim dönemi sonunda üçüncü faktör (olumsuz ifadeler) için gözlenen tutum puanları ortalama olarak; il merkezinde bulunan ortaokullarda (3.6694) ilçelerde bulunan ortaokullara (4.0297) göre daha düşük gözlenmiştir. Bunun dışında, 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutum ve psikometrik özelliklerinin eğitim öğretim dönemi sonunda ve eğitim öğretim dönemi başına göre gösterdiği değişimin “okul yeri” değişkeni için farklı olup olmadığını da incelenmiştir. Bu amaçla her bir faktör ve tüm ölçek için, 5. sınıf öğrencilerinin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik eğitim öğretim dönemi sonu tutum puanları ile eğitim öğretim dönemi başı tutum puanları hesaplanmıştır. Hesaplanan bu tutum puanı farklarının il ve ilçede okuyan öğrencilerde istatistiksel olarak farklı olup olmadığını incelemek amacıyla parametrik testlerin temel varsayımlarından olan “normal dağılım” varsayımı $\alpha = 0.05$ önem düzeyinde test edilmiş ve bu varsayımın alt gruplar için sağlanmadığı ($p < 0.05$) gözlenmiştir. Bu durumda, iki bağımsız grubun ortalamalar bakımından farklı olup olmadığını parametrik olmayan “Mann Whitney-U” testi ile yine $\alpha = 0.05$ önem düzeyinde test edilmiştir. Test sonucunda elde edilen bulgular Tablo 18 ile özetlenmiştir.

Tablo 18.

Tutum Puanları Değişiminin (Ön Uyg.-Son Uyg.) Değerlendirmesi / Okul Yeri

Faktörler	Okul Yeri	Ortalama	Standart Sapma	Normallik Testi			Mann Whitney-U Test	
				Shapiro-Wilk Test İstatistiği	P	Durum	p	Durum
Faktör 1- Uygulama Değişim	İl	0.1881	0.70302	0.946	<0.001	N. Değil	0.001	Farklılıklar Anlamlı
	İlçe	-0.0518	0.56923	0.959	<0.001	N. Değil		
Faktör 2- Uygulama Değişim	İl	0.1472	0.78944	0.912	<0.001	N. Değil	0.008	Farklılıklar Anlamlı
	İlçe	-0.0118	0.51878	0.960	<0.001	N. Değil		
Faktör 3- Uygulama Değişim	İl	0.0370	1.25959	0.988	0.034	N. Değil	0.024	Farklılıklar Anlamlı
	İlçe	0.2709	1.16790	0.964	<0.001	N. Değil		
Tüm Uygulama Değişim	Ölçek İl	0.1664	0.59088	0.913	<0.001	N. Değil	0.003	Farklılıklar Anlamlı
	İlçe	-0.0160	0.47606	0.956	<0.001	N. Değil		

Tablo 18 dikkate alındığında, tüm faktörler ve tüm ölçek için il ve ilçede okuyan öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik eğitim-öğretim dönemi başı tutum puanları ile eğitim-öğretim dönemi sonu tutum puanları değişiminin 0.05 önem düzeyinde illerde öğrenim gören öğrenciler lehine istatistiksel olarak farklılıklar göstermiştir. Bu bulgu özellikle il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin ilçelerde öğrenim gören öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Ancak bu sonucun il ve ilçe okullarındaki öğrenci sayıları (İl: 263 öğrenci, İlçe: 163 öğrenci) arasındaki yüksek farkın analiz edilen popülasyona istatistiksel olarak yansımından kaynaklandığı da düşünülebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

4. 1. Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Ön Uygulama ve Son Uygulamaları Farkına İlişkin Tartışma

Çalışmada tespit edilen tutum puan düzeyi nötr tutum puanı olan 3'ün altında olduğu için öğrencilerin müzik dersine dönük tutumları hem süreç başında hem de süreç sonunda olumsuz olarak tespit edilmiştir. Varış ve Cesur (2012); çalışmalarında, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının müzik dersine yönelik olarak öğrencilerin 2,45 – 3,74 puan aralığında “Kararsız” düzeyde bir tutuma sahip oldukları; yani tutumların yön olarak herhangi bir tarafa eğilim göstermediği görülmüştür. “Kararsız” düzeyde bir tutum ortalamasına sahip olmaları, bu derse yönelik olumlu ya da olumsuz bir eğilim göstermedikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Genel olarak bakıldığında bu çalışma sonuçları diğer çalışmaların aksine süreçte olumsuz olarak tespit edilse de olumlu tutum bulgulayan başka araştırmalar (Afacan & Özgür 2016; Aslantaş, 2016; Koca, 2013; Nacakçı, 2006; Uluocak & Tufan, 2011) da bulunmaktadır.

Ancak tutum ölçeğinin faktörleri ve ölçeğin geneli bazında, ön uygulama ve son uygulama arasında son uygulama lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu bulgu uygulanan müzik öğretim programının öğrencilerin duyuşsal alan dönük; tutum, ilgi, düşünce, duygu vb. unsurlara ilişkin kazanımları oluşturmada etkili olduğu ancak bu etkinin yeterli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Aksu (2007); bu çalışmaya benzer olarak ön ve son uygulama şeklindeki çalışmasında; 8. sınıf müzik programının duyuşsal alan hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi aşamasında, bu amaçla hazırlanan ilgi ölçeğinin ön ve son uygulamaları sonucunda öğrencilerin ilgi ölçeğinde olumlu ve olumsuz önermelerden oluşan maddelere olumlu yönde bir ilgiyi yansıtan cevaplar verdikleri belirlemiştir. Ön uygulamadaki ilgi ölçeğinin ilgi puanı ile son uygulamadaki ilgi puanı öğrencilerin aynı ilgiyi koruduklarını hatta biraz daha arttırdıklarını göstermektedir. Bu nedenle programın, duyuşsal alan hedeflerini gerçekleştirme anlamında etkin ve yeterli olduğu söylenebilir. Ancak zaten süreç başında yüksek olan ve süreç sonunda da çok fazla değişikliğe uğramayan ilgi derecesinin oluşmasında, 8. sınıf müzik programının yanı sıra; öğrencilerin daha önceki müzik eğitimi yaşantılarının veya okul dışındaki müzik yaşantılarının etkili olabileceği sonucuna ulaşmıştır.

4. 2. Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Oluşmasında Etkili Olan Ölçek Maddeleri ile İlgili Tartışma

Ölçeğin “Tutum-İlgi” önermelerinden oluşan birinci faktöründeki 25 maddeden; 2, 5, 14, 20, 28 ve 33. maddelerin oluşturduğu altı madde için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer 17 madde için eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Süreç sonunda olumluya dönüşmeyen bu maddeler aşağıdaki gibidir.

Müzik dersi benim için oldukça önemlidir.

Müzik dersi saatinin artırılması gerektiğini düşünüyorum.

Ortaokuldan sonra Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümünü tercih edebilirim.

Müzik dersinde çekinmeden şarkı söylerim.

Sadece okulda değil okul dışında da müzikle uğraşıyorum.

Boş zamanlarımda sürekli müzikle iç içeyim.

Müzik dersinde müzik çalışmalarımı sergilemekten büyük keyif alırım.

Okulumuzda ve okul dışında belirli gün ve haftalarla ilgili (23 Nisan gibi) müzikal etkinliklere zevkle katılırım.

Müzikle ilgili bir konuda fikir ve düşüncelerimi rahatlıkla ifade edebilirim.

Atatürk'ün müziğe verdiği değeri önemli bulurum.

Müzik dersi aracılığı ile düşüncelerimi ifade edebildiğime inanıyorum.

Görsel ve yazılı medyadaki (televizyon, dergi) müzikle ilgili haberleri ilgiyle okurum.

Televizyondaki müzik etkinliklerini takip ederim.

Gelecekte müzikle ilişkili bir meslek seçmek istiyorum.

Müzik dersliğimizin düzeni ve temizliği ile ilgili severek gönüllü olurum.

Müzik öğretmenimin derslerde bana sürekli söz hakkı vermesini isterim.

Sevdiğim müziklerden kendime özel arşiv (cd, mp3) oluştururum.

Sınıfça veya okulca yapılacak bir müzik etkinliğinde bulunmaktan mutluluk duyarım.

Müzik derslerinde rahatladığımı ve stresimi attığımı hissetmek beni mutlu ediyor.

Aynı şekilde ölçeğin "Duyuşsal Yaklaşım" önermelerinden oluşan ikinci faktöründeki sekiz maddeden; 12. ve 24. maddeler için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer altı madde için eğitim-öğretim dönemi başı ve sonundaki uygulamalarda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Süreç sonunda olumluya dönüşmeyen bu maddeler aşağıdaki gibidir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'le ilgili şarkıları söylemekten hoşlanırım.

Müzik türlerine karşı olumsuz düşüncelerim yoktur.

İstiklal Marşı'mızı coşku ve heyecanla söylemeye çalışırım.

İstiklal Marşı'mızın sözlerini müziğine uygun olarak söylemeye özen gösteririm.

İstiklal Marşı'mızı söylerken veya dinlerken ülkeme olan sevgimin arttığını hissederim.

Ülkemizin bütünlüğünü ve bağımsızlığı ile ilgili şarkı-türkü ve marşları bilmemiz gerektiğine inanıyorum.

Ölçeğin üçüncü faktörünü oluşturan "Olumsuz İfadeler" deki üç maddeden yalnızca 35. madde için, eğitim öğretim dönemi başı ve sonunda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermekte, diğer 2 madde için eğitim-öğretim dönemi başı ve sonundaki uygulamalarda tutum puanları anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Süreç sonunda olumluya dönüşmeyen bu maddeler aşağıdaki gibidir.

Müzik dersleri ortaokullardan kaldırılmalıdır.

Müzik dersini sıkıcı buluyorum.

Bu maddeler analiz edildiğinde, öğrencilerin ölçekteki hangi maddeler için ne düşündüğü hakkında önemli ipuçlarına ulaşmaktayız. Tutum ve görüşleri ortaya koymaya çalışan bu maddeler, öğretim programının amaçladığı ve planladığı gibi süreç sonunda olumluya doğru dönüşmemektedir. Bu durum ölçeğin geneline hakim olan olumsuz tutumun nedenini belli bir düzeyde açıklarken, programın daha etkili olması ve müzik derslerinde daha fazla düzenleme, işgücü ve etkinliğin gerekli olduğu noktalara da işaret etmektedir.

Nacakcı (2006); İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine karşı genel olarak olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşsa da olumlu tutumların daha çok derse verilen önem, sevgi, etkinlikler ve çalgı çalma isteği gibi alt boyutlarda toplandığını tespit etmiştir. Öğrencilerin sergiledikleri bu olumlu tutuma rağmen, yine de bu derse özel zaman ayırmak istemedikleri, konuları itibari ile diğer derslere daha çok zaman ayırmak istedikleri görülmüştür.

4. 3. Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Oluşmasında “Cinsiyet” Değişkeninin Fonksiyonu ile İlgili Tartışma

Çalışmanın bu boyutu ile ilgili yapılan analizlerde sadece ön uygulama ve sadece son uygulama bazında bakıldığında müzik dersine ilişkin tutumlarda birinci ve ikinci faktör için, erkek öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik olarak tutum puanlarının anlamlı bir şekilde daha yüksek, üçüncü faktör için ise daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ortalama tutum puanları bakımından da erkek öğrencilerin daha yüksek puanlara sahip oldukları görülebilir. Ancak tüm ölçek için ön uygulama ve son uygulama arasındaki farkın analizi yapıldığında ise kızlar ve erkek öğrencilerin müzik eğitimine ve müzik derslerine yönelik eğitim öğretim dönemi sonu tutum puanları ile eğitim öğretim dönemi başı tutum puanları değişimi anlamlı bir farklılığa işaret etmemiştir. Bir başka deyişle çalışma grubundaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin olumsuz tutumları cinsiyet açısından farklılaşmamakta hem kız hem de erkek öğrencilerin müzik dersi tutumları eğitim-öğretim süreci sonunda da aynı oranda olumsuz olarak şekillenmektedir.

Çalışmayı destekleyen; kız ve erkek öğrencilerin müzik dersi tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmayan (Koca 2013; Kocaarslan 2009; Özmenteş & Özmenteş 2009; Umuzdaş & Umuzdaş, 2015) çalışmalar olup, çalışmayı desteklemeyen; kız ve erkek öğrencilerin müzik dersi tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulunan çalışmalar (Afacan & Özgür 2016; Akarsu, 2017; Babacan vd., 2011; Nacakcı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Öztopalan, 2007; Uluocak & Tufan, 2011)'da bulunmaktadır. Esasında örgün temel müzik eğitiminde bir müzik dersi öğretim programının amacı, kız-erkek tutum düzeylerinde farklılık oluşturması değil, tutum düzeylerinin süreç ilerledikçe olumlu yönde artmasını sağlamaktır. Bu çalışma ekseninde kız-erkek tutum düzeyleri farklılaşmamaktadır. Bu yönü ile programın doğru eksende şekillenmekle olduğunu söylemekle birlikte, bu çalışmada esas olarak süreç sonunda oluşan tutum düzeylerinin yetersiz olması dikkati çekmektedir.

4. 4. Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Oluşmasında “Okulun Bulunduğu Yer” ile İlgili Tartışma

Çalışmanın bu boyutu ile ilgili olarak hem ön uygulamada hem de son uygulamada il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının ilçelere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu analiz; tüm faktörler ve tüm ölçek için yapıldığında da illerde öğrenim gören öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu bulgu özellikle il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin ilçelerde öğrenim gören öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Variş ve Cesur (2012); çalışmalarında ortaöğretimde genel müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dersi ile ilgili tutum ve akademik başarı durumları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler göz önünde bulundurarak il ve ilçe okullarında araştırma yapmışlardır. Bu okulların seçilme nedeni, farklı başarı düzeylerinde öğrencileri bulundurmaları ve öğrencilerin ilin sosyokültürel ve ekonomik açıdan birbirinden farklı bölgelerinde bulunmalarındır. İl ilçe bazında bir bulgulara yapmamışlardır. Bu araştırmadan elde edilen bu bulgu, nispeten il merkezlerinde yaşayan öğrencilerin müziğe dönük imkân ve şartlardan daha olumlu etkilendiği ve müziği yapma-yaşama boyutunda daha fazla fırsata sahip olabilmesi nedeni ile oluşan bir tutum düzeyi olarak açıklanabilir. Ancak yukarıda da değinildiği gibi bu

buğu il ve ilçe okullarında öğrenim gören öğrenci sayıları (İl: 263 öğrenci, İlçe: 163 öğrenci) arasındaki yüksek farkın istatistiksel bir sonucu da olabilir.

4. 5. Sonuçlar

Çalışmanın bulguları ve yorumları genellendiğinde 5. sınıf öğrencilerinin müzik derslerine yönelik olarak duygu, düşünce, tutumları ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Uygulanan ölçeğin genelinde ve ayrı ayrı faktörleri bazında hem ön uygulamada hem de son uygulamada öğrencilerin müzik dersine dönük tutumlarının “olumsuz” olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu tutum düzeyleri hem ölçeğin genelinde hem de ayrı ayrı faktörler bazında ön uygulama ve son uygulama arasında son uygulama lehine anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Buradan hareketle, uygulanan ortaokul müzik öğretim programının öğrencilerin duyuşsal alana dönük kazanımlarını oluşturmada etkili olduğu fakat etki derecesinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

2. Çalışmadan çıkan bir diğer sonuç; ölçeğin yansıttığı olumsuz tutum düzeyinin maddeler bazındaki analizlerinden elde edilmiştir. Buna göre; ölçeğin olumlu önermelerden oluşan ilk iki faktöründeki 33 maddeden sadece sekiz maddesinde anlamlı farklılık tespit edilmiş ve bu maddelerdeki ortalama tutum puanlarının da olumsuz düzeyi yansıttıkları görülmüştür. Ölçeğin üçüncü faktöründeki olumsuz ifadelerden de sadece bir tanesi anlamlı farklılık göstermiş ve o da son uygulama lehine olmuştur. Bu bulgu ortaokul müzik öğretim programının öğrencilerde olumlu tutum oluşturmada etkisiz kaldığına ilişkin tespit edilen birinci bulguyu da destekler ve açıklar niteliktedir.

3. Oluşan tutum puanlarının cinsiyet değişkeni ile ilişkisine dönük olarak; hem ön uygulama hem de son uygulama sonucunda erkek öğrencilerin müzik dersi tutum puanlarının anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu, ancak ön uygulama ve son uygulama arasındaki farklılık açısından yapılan analizlerde ise çalışma grubundaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin olumsuz tutumlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Yani müzik öğretim programının uygulanması sonucunda hem kız hem de erkek öğrencilerin müzik dersine dönük tutumları aynı oranda olumsuz olarak şekillenmektedir.

4. Çalışmanın bir diğer sonucu da, çalışma grubu öğrencilerinin müzik dersi tutumlarının, öğrencilerin öğrenim gördükleri ortaokulun il merkezinde veya ilçede olup olmadığına göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkindir. Buna göre; özellikle il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin ilçelerde öğrenim gören öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

4. 6. Öneriler

1. 2017 yılında yeniden geliştirilen İlkokul-Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Müzik Öğretim Programının ilgi, tutum, düşünce, görüş vb. gibi duyuşsal alan kazanımlarının sağlıklı şekilde oluşmasına dönük, iyileştirici önlemler alınmalıdır.

2. Özellikle müzik branş öğretmeninin yürüttüğü zorunlu müzik dersi kapsamındaki ilk kademenin başlangıcı olan ortaokul 5. sınıf müzik öğretim programı, duyuşsal alan kazanımları açısından ne kadar sağlıklı olursa, örgün temel müzik eğitiminin sonraki aşamaları da bundan o derece olumlu etkilenecektir. Bu nedenle öğrencilerin müzik dersi tutumlarının ortaokula başladıkları anda dikkatlice tespit edilmesi ve öğretmenin müzik dersini bu sonuçlara göre organize etmesi gerekir.

3. Müzik öğretmenin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal alana dönük kazanımların belli bir denge içinde oluşturulması yönünde özel bir çabası gerekmektedir.

4. Müzik öğretmenlerinin tutum oluşturma aşamasında öğrencilerin dersle ilgili görüş, düşünce, ilgi, tutum, beklenti ve önerilerini dikkate almaları ve derslerini bunlara göre organize etmeleri gerekmektedir.

5. Okulların bulunduğu yerleşim yerlerinin farklı; coğrafi, kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarının müzik dersi kazanımlarının oluşmasında olumsuz rol oynamaması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

6. Müzik ders saatinin yeterliliğine dönük tedbirler alınmalıdır.
7. Sadece ortaokul programı üzerinde değil, ilkokul, lise vd. müzik öğretim programları ile ilgili daha fazla bilimsel çalışma ve araştırma yapılmalı, buradan elde edilecek geri dönütler, program hazırlayıcılar ve uygulayıcılara aktarılmalıdır.

Kaynakça/Reference

- Afacan, Ş., & Özgür, Ü. (2016). 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Refereed Journal of Music Researches*, 7, 1-24.
- Akarsu, S. (2017). Ortaokul (5-8) öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli boyutlar açısından değerlendirilmesi (Kars ili örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 62, 398-409.
- Aksu, C. (2007). *İlköğretim 8. sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi* [Doktora Tezi], Atatürk Üniversitesi.
- Aslantaş, H. (2016). Yatılı bölge ortaokulu öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 154-165.
- Babacan, E., Babacan, M. D., & Pirgon, Y. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(32), 325-336.
- Başer, B. (2019). Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Giresun İl Örneği [Yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi.
- Byrne, B. M. (1998). *Structural equation modeling with lisrel, prelis and simlis: Basic concepts, applications and programming*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: Spss ve lisrel uygulamaları* (2. baskı). Pegem Akademi.
- Çüm, S., & Koç, N. (2013). Türkiye'de psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde yayımlanan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi. *Journal of Educational Sciences and Practices*, 1(1), 12-24.
- Dickey, D. (1996). Testing the fit of our models of psychological dynamics using confirmatory methods: An introductory primer. B. Thompson (Ed.), *Advances in social science methodology* (s. 219-227). London: JAI press Ltd.
- Doğan, N., & Başokçu, T. O. (2010). İstatistik tutum ölçeği için uygulanan faktör analizi ve aşamalı kümeleme analizi sonuçlarının karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1(2), 65-71.
- Duatepe, A., & Çilesiz, Ş. (1999). Matematik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(16), 45-52.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Anı Yayıncılık.
- Erkuş, A., Şanlı, N., Bağlı, M. T., & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 27-33.
- Fer, S. (2005). Düşünme stilleri envanterinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(1), 31-67.
- Gömleksiz, M. N., & Kan, A. Ü. (2012). Eğitimde duyuşsal boyut ve duyuşsal öğrenme. *Electronic Turkish Studies*, 7(1), 1159-1177.
- Koca, Ş. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 209-222.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi
- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. kademe öğrencileri için müziğe ilişkin tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13), 141-145.
- Malmivuori M. L. (2001). *The dynamics of affect, cognition and social environment in the regulation of personal learning processes: The case of mathematics* (Research report No. 172). Finland, Helsinki University, Helsinki Department of Education.
- Mullins, S. (1984). Attitude. *The Instrumentalist*, 39(5), 54-56.

- Nacakcı, Z. (2006, Nisan). *İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları*. [Sözlü bildiri] Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli.
- Nuhoglu, H. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 7(3), 627-638.
- Otacıoğlu, S. G. (2007). İlköğretim 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 134-139.
- Özcan, V. (2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramının uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik derslerine olana tutumlarının karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi], İzmir.
- Özgüven, İ. E. (1994). *Psikolojik testler*. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 5(1), 23-29.
- Özmenteş, S., & Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim düzeyindeki özel okullar ile devlet okullarının 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki* [Yüksek Lisans Tezi], İzmir.
- Saruhan, Ş., & Deniz, J. (2011). Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları. *İlköğretim Online*, 10(2), 695-702.
- Scherer, R. F., Wiebe, F. A., Luther, D. C., & Adams, J. S. (1988). Dimensionality of coping: Factor stability using the ways of coping questionnaire. *Psychology Reports*, 62, 763-770.
- Stapleton, C. D. (1997). *Basic concepts and procedures of confirmatory factor analysis*. Retrieved February 9, 2018 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED407416.pdf>
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi* (5. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tekin, H. (1996). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayınları.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Psikologlar Derneği Yayınları.
- Turgut, M., & Baykul, Y. (1992). *Ölçme teknikleri*. ÖSYM Yayınları.
- Turgut, M. F. (1997). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Gül Yayınevi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uluocak, S., & Tufan, E. (2011). İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 991-1001.
- Umuzdaş, M. S., & Umuzdaş, S. (2015). 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Tokat ili örneği). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(5), 273-281.
- Variş, Y. A., & Cesur, D. (2012). Ortaöğretim müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Fine Arts*, 7(4), 361-374.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

This study was carried out to determine the attitudes of 5th graders towards the music course in the renewed 2017 music curricula in terms of the affective learning outcomes and to provide suggestions for an effective lesson. Interest and a positive attitude towards the music course are important to achieve the goals of the course and to improve the students' music knowledge and skills. To teach a unit fully, cognitive, psychomotor, and affective learning outcomes must be combined. Lacking one of these areas would cause learning to be incomplete in terms of realizing learning outcomes. Music education aims to improve the affective and aesthetic dimensions in people. Therefore, the determination of the realization levels of affective learning outcomes and the problems that exist make this study significant. This study is the first to determine the students' attitudes towards the new music curricula.

2. METHOD

The study is descriptive and used the survey model. The sample consisted of 426 5th graders in 8 secondary schools in the Giresun city center and the Bulancak district. The participants were chosen randomly. The students were divided into two groups. The first group was used for scale development (pilot application): The data obtained from this group were analyzed via exploratory factor analysis. In the second group, two sets of data were collected at the beginning (pre-implementation) and end (post-implementation) of the school year. The pre-implementation data were used for confirmatory factor analysis. Relevant literature was reviewed to develop the "5th Grade Music Lesson Attitude Scale" which was used for data collection. The scale was sent to field experts to obtain their opinions. An initial 40-item scale was thus created.

The initial scale was administered to 221 students. The final form of the scale was created after reliability and validity analyses of the pilot data were conducted. The developed "5th Grade Music Lesson Attitude Scale" was administered to 426 5th graders at the beginning and end of the school year to determine their emotions, thoughts, attitudes towards music education and the music course.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The analyses showed that the students' attitudes towards the music course were "negative" during the pre-implementation and post-implementation phases, but their attitude levels differed significantly in favor of the post-implementation both on the scale and on the bases of individual factors. It was concluded that the implemented curriculum was effective in realizing the acquisition of the intended affective learning outcomes in the students, but the degree of effect was unsatisfactory. The answers to many items in the scale explain the reasons for the negative attitude. The analysis of the answers gives important clues about the students' opinions of the scale. The answers also point out where the program was more effective.

This study found that the attitudes of both female and male students towards the music course were uniformly negative. It should be stated, however, that the attitudes of the students in the city center or in the district were different. The attitudes of the students in the city center were more positive towards the music course than those of the students in the district.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışma 12/06/2019 tarihinde sunduğumuz ve tamamladığımız Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Giresun İli Örneği başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 06.12.2017 tarih ile 29409993-605.01-E.20934450 sayılı ve 10.01.2018 tarih ile 29409993-605.01-E.664931 sayılı araştırma izinleri alınmıştır.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Çalışmamıza yazarlar eşit oranda katkıda bulunmuşlardır. Bu bağlamda 1. Yazar, araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları; 2. Yazar, yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, raporlaştırma kısımlarında çalışmaya destek vermişlerdir.

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Çalışma hazırlanırken; veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yazılması aşamalarında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.